Комунальний заклад

«Чернігівське вище професійне училище побутового обслуговування»

Чернігівської обласної ради

ЗАТВЕРДЖУЮ
В.о. директора КЗ «Чернігівське вище професійне училище побутового обслуговування» ЧОР
_____Вікторія МАЛОФЕЄНКО
«28» серпня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ІСТОРІЯ КОСТЮМА»

Освітньо-професійна програма: «Технології легкої промисловості»

Галузь знань: G Інженерія, виробництво та будівництво

Спеціальність: G15 Технології легкої промисловості

Робоча програма навчальної дисципліни складена на підставі ОПП «Технології легкої промисловості»

Розглянуто та погоджено на засіданні циклової комісії «Технології легкої промисловості»
Протокол № 1 від «27» серпня 2025 року

Голова циклової комісії _____ _Марина ХОДЯКОВА
(підпис) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Чернігів – 2025

1. Опис навчальної дисципліни

Показник	Значення показника
Назва дисципліни	Історія костюма
Характеристика навчальної дисципліни	Освітній компонент за вибором здобувачів освіти
Освітній компонент	ВК 3
Кількість кредитів - за стандартом - за ОПП (скорочений термін)	 - 2
Кількість годин за навчальним планом: - Загальний обсяг - Лекції - Семінарські заняття - Самостійна робота	 60 33 12 15
Метод підсумкового контролю	залік
Розподіл - за курсами - за семестрами	 1,2 курси 2, 3 семестри

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета:

- формування знань про історію костюму та основних етапів формування матеріальної культури в різні епохи існування людства;
- формування комплексного бачення про національні традиції світової та вітчизняної культури в костюмі і процеси історичного розвитку образів костюма як важливої частини матеріальної і духовної культури, що відображають характерні стильові особливості епох, починаючи зі стародавніх часів до сучасності;
- формування у здобувачів фахової передвищої освіти набуття практичних навичок аналізу драматургічного матеріалу, вироблення креативних підходів до візуалізації образів, які б вишукано поєднували класичні здобутки і вимоги сучасного глядача.

Завдання:

- оволодіння здобувачем освіти історичними, теоретичними знаннями еволюції костюма;
- вивчення становлення національного костюма та створення на його основі сценічних варіантів, предметів побуту світової культури;

- формування правильного розуміння про знання основних складових, елементів, аксесуарів костюму, допустимої стилізації та сценічної інтерпретації костюму. Народний костюм: автентичні елементи та художня стилізація.

3. Структура навчальної дисципліни

№ п\п	Тема	Всього годин	Кількість годин			
			З них			Самостійна робота
			Лекційні заняття	Семінарські заняття	Практичні заняття	
1	Вступ. Культура, мистецтво, костюм Стародавнього світу	10	6	4	-	4
2	Культура, мистецтво, костюм Середніх століть.	7	5	2	-	2
3	Культура, мистецтво, костюм країн Сходу.	5	4	1	-	2
4	Культура, мистецтво, костюм Стародавньої Русі.	5	4	1	-	2
5	Культура, мистецтво, костюм Західної Європи XIV – XIX ст.	16	12	4	-	4
6	Європейська та вітчизняна культура, костюм XX ст.	2	2	-	-	1
Всього годин за курс:		**60**	**33**	**12**	**-**	**15**

4. Програма навчальної дисципліни

Тема №1. Вступ. Культура, мистецтво, костюм Стародавнього світу.

«Історія костюма " як навчальна дисципліна. Основні поняття "культура", "костюм", "одяг". Культура, мистецтво, костюм первісного ладу. Первісне суспільство та його особливості.

Костюм Стародавнього Єгипту. Загальна характеристика давньоєгипетського одягу. Чоловіче та жіноче взуття, головні убори.

Культура та костюм Стародавньої Греції. Значення культури Стародавньої Греції у розвитку європейської культури.

Костюм Стародавньої Греції. Види чоловічого та жіночого одягу.

Культура, костюм Стародавнього Риму. Коротка характеристика Стародавнього Риму. Характеристика римського одягу різних періодів. Естетичний ідеал краси.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ
№1. Костюм Стародавнього Світу.
№2. Костюм Стародавнього Світу.

Самостійна робота:

- Розглянути історію костюму Ассиро-Вавилонії.
- Виконати ескізи чоловічого та жіночого одягу греків.
- Розглянути історію костюма варварських племен
- Скіфські племена та кельтські племена, їх характеристика, культура, костюм.

Тема №2. Культура, мистецтво, костюм Середніх століть.

Культура, костюм Візантії. Вплив церкви на розвиток суспільства. Найпоширеніші тканини, їх кольорове забарвлення, декор.

Західноєвропейська культура, костюм та зачіски кінця V- X ст. Загальна характеристика костюма Раннього Середньовіччя. Види чоловічого та жіночого одягу.

Західноєвропейська культура, костюм та зачіски кінця XI - XV ст. Загальна характеристика епохи Пізнього Середньовіччя (XI - XV ст.). Розвиток готичного стилю.

Тканини, колір та декор. Загальна характеристика костюмів.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ
№3. Костюм Середніх Століть.

Самостійна робота:

- Зробити ескізи чоловічої та жіночої моди даного періоду.
- Дати характеристику одягу, доповнень, головних уборів та взуття готичного періоду Середньовіччя.

Тема №3. Культура, мистецтво, костюм країн Сходу.

Культура та костюм Китаю. Особливості національної культури Китаю. Ідеал краси. Чоловічий та жіночий одяг, подібне та відмінне.

Культура та костюм Японії. Особливості розвитку японської культури. Зв'язок з китайською культурою. Чоловічий та жіночий одяг.

Культура та костюм Індії. Характерні особливості індійської національної культури. Чоловічий та жіночий костюм. Орнаментація, тканини та колірне вирішення.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ
№4. Костюм країн Сходу

Самостійна робота:

- Замалювати чоловічий та жіночий одяг Китаю.
- Зв’язок з віруваннями індійців. Індійське весілля.

Тема № 4. Культура, мистецтво, костюм Стародавньої Русі.

Утворення Київської Русі. Зв'язок з Візантією. Християнство. Вплив візантійського костюма на костюм Київської Русі.

Кольорове вирішення. Оздоблення.

Чоловічий та жіночий костюм.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ

№5. Костюм Стародавньої Русі.

Самостійна робота:

- Традиційне вбрання населення давньої Русі.
- Костюм Київської русі.

Тема №5. Культура, мистецтво, костюм Західної Європи XIV – XIX ст.

Італійська культура, XIV-XVI ст. Епоха Відродження. Особливості італійського Відродження. Чоловічий та жіночий одяг, його характерні риси.

Західноєвропейська культура, костюм I пол.. XVI ст.

Культура, костюм Іспанії II пол. XVI – поч. XVII ст. Загальна характеристика епохи. Особливості чоловічого та жіночого одягу цього періоду.

Західноєвропейська культура, костюм XVII ст. Основні особливості і західноєвропейської культури XVII ст. Особливості стилю бароко в одязі. Тканини, кольорове вирішення та оздоблення одягу. Особливості чоловічої та жіночої моди цього періоду. Виникнення костюмів за призначенням.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ

№6 Костюм XIV -XVII ст.

Західноєвропейська культура, костюм XVIII ст. Загальна зарактеристика західноєвропейских країн XVIII ст. Фрацузькі костюми XVIII ст. Їх основні види і форми.

Костюми періоду Великої французької революції і Директорії. Костюми Англії та Німеччини цього періоду.

Європейська культура, костюм та зачіски XIX*ст.* Загальна характеристика епохи. Чоловіча та жіноча мода стилю ампір, її характерні риси та особливості.

Поява нових стилів романтизму та бідермейєру. Особливості прояву стилів у костюмі. Зміна силуетів. Стабілізація чоловічого костюма у II половині XIX ст. та зміна жіночого. Особливості чоловічої та жіночої моди. Розширення асортименту доповнень.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ

№7 Костюм *XVIII-XIX ст.*

Самостійна робота:

- Італійський костюм епохи відродження
- Костюм епохи Великої французької буржуазної революції
- Зародження барокко і класицизму
- Зародження стилю модерн у західноєвропейському костюмі.

Тема №6. Європейська та вітчизняна культура, костюм XX ст.

Європейська культура, костюм XX ст.. Загальна характеристика XX ст. Поява нових стилів та їх вплив на моду. Чоловіче та жіноче вбрання.

Вітчизняна культура, костюм XX ст. Загальна характеристика XX ст. Поява нових стилів та їх вплив на моду. Чоловіче та жіноче вбрання.

Самостійна робота:

- Основні тенденції розвитку костюму і моди XX століття.

5. Тематичний план

№ теми	Кількість годин на тему	Назва теми	Кількість годин на заняття	№ заняття	Назва теми
1	2	3	4	5	6
І семестр					
1	10	**Вступ. Культура, мистецтво костюм Стародавнього світу.**	1	1	"Історія костюма " як навчальна дисципліна. Основні поняття "культура", "костюм", "одяг". Культура, мистецтво, костюм первісного ладу. Первісне суспільство та його особливості.
			1	2	Костюм Стародавнього Єгипту. Загальна характеристика давньоєгипетського одягу. Чоловіче та жіноче взуття, головні убори.
			1	3	Культура та костюм Стародавньої Греції. Значення культури Стародавньої Греції у розвитку європейської культури.
			1	4	Костюм Стародавньої Греції. Види чоловічого та жіночого одягу.
			2	5-6	**СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ №1**. Костюм Стародавнього Світу.

			2	7-8	Культура, костюм Стародавнього Риму. Коротка характеристика Стародавнього Риму. Характеристика римського одягу різних періодів. Естетичний ідеал краси.
			2	9-10	**СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ №2.** Костюм Стародавнього Світу.
2	7	**Культура, мистецтво костюм Середніх століть.**	1	11	Культура, костюм Візантії. Вплив церкви на розвиток суспільства.
			1	12	Найпоширеніші тканини, їх кольорове забарвлення, декор.
			1	13	Західноєвропейська культура, костюм кінця V- X ст. Загальна характеристика костюма Раннього Середньовіччя. Види чоловічого та жіночого одягу.
			1	14	Західноєвропейська культура, костюм и кінця XI - XV ст. Загальна характеристика епохи Пізнього Середньовіччя (XI - XV ст.). Розвиток готичного стилю.
			1	15	Тканини, колір та декор. Загальна характеристика костюмів.
			2	16-17	**СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ №3.** Костюм Середніх Століть**.**
II семестр					
3	5	**Культура, мистецтво костюм країн Сходу**	1	18	Культура, костюм Китаю. Особливості національної культури Китаю. Ідеал краси. Чоловічий та жіночий одяг, подібне та відмінне.
			1	19	Культура, костюм Японії. Особливості розвитку японської культури. Зв'язок з китайською культурою. Чоловічий та жіночий одяг.
			1	20	Культура, костюм Індії. Характерні особливості індійської національної культури.
			1	21	Чоловічий та жіночий костюм. Орнаментація, тканини та колірне вирішення.
			1	22	**СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ №4.** Костюм країн Сходу
4	5	**Культура, мистецтво костюм Стародавньої Русі.**	1	23	Утворення Київської Русі. Зв'язок з Візантією. Християнство.
			1	24	Вплив візантійського костюма на костюм Київської Русі.
			1	25	Кольорове вирішення. Оздоблення.
			1	26	Чоловічий та жіночий костюм.
			1	27	**СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ №5.** Костюм Стародавньої Русі.
5	16	**Культура, мистецтво**	2	28-29	Італійська культура, костюм XIV-XVI ст. Епоха Відродження. Особливості італійського

		костюм Західної Європи XIV – XIX ст			Відродження. Чоловічий та жіночий одяг, його характерні риси.
			2	30-31	Західноєвропейська культура, костюм І пол.. XVI ст.
			2	32-33	Культура, костюм Іспанії ІІ пол. XVI – поч. XVII ст. Загальна характеристика епохи. Особливості чоловічого та жіночого одягу цього періоду.
			2	34-35	Західноєвропейська культура, костюм XVII ст. Основні особливості і західноєвропейської культури XVII ст. Особливості стилю бароко в одязі. Тканини, кольорове вирішення та оздоблення одягу. Особливості чоловічої та жіночої моди цього періоду. Виникнення костюмів за призначенням.
			2	36-37	**СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ №6.** Костюм *XIV - XVII ст.*
			1	38	Західноєвропейська культура, костюм XVIII ст. Загальна характеристика західноєвропейських країн XVIII ст. Фрацузькі костюми XVIII ст. Їх основні види і форми.
			1	39	Костюми періоду Великої французької революції і Директорії. Костюми Англії та Німеччини цього періоду.
			1	40	Європейська культура, костюм XIX*ст.* Загальна характеристика епохи. Чоловіча та жіноча мода стилю ампір, її характерні риси та особливості.
			1	41	Поява нових стилів романтизму та бідермейєру. Особливості прояву стилів у костюмі. Зміна силуетів. Стабілізація чоловічого костюма у ІІ половині XIX ст. та зміна жіночого. Особливості чоловічої та жіночої моди. Розширення асортименту доповнень.
			2	42-43	**СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ №7.** Костюм *XVIII-XIX ст.*
6	2	**Європейська та вітчизняна культура, костюм XX ст.**	1	44	Європейська культура, костюм XX ст.. Загальна характеристика XX ст. Поява нових стилів та їх вплив на моду. Чоловіче та жіноче вбрання.
			1	45	Вітчизняна культура, костюм XX ст. Загальна характеристика XX ст. Поява нових стилів та їх вплив на моду. Чоловіче та жіноче вбрання.
Всього за курс 45 годин з них 12 годин на семінарські заняття					

6. Перелік компетентностей відповідно ОПП «Технології легкої промисловості»

Загальні компетентності:

- ЗК 2 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
- ЗК 3 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 4 Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

Спеціальні компетентності:

- СК 1 Здатність використовувати набуті знання для вирішення професійних задач.
- СК 4 Здатність організовувати заходи, спрямовані на покращення результатів власної діяльності і роботи інших.
- СК 16 Здатність візуалізувати творчі задуми при створенні об’єктів легкої промисловості.

7. Перелік результатів навчання відповідно ОПП «Технології легкої промисловості»

Результати навчання:

- РН 3 Володіти навичками професійної діяльності, що забезпечують кваліфіковану участь у вирішенні виробничих питань, на всіх етапах проєктування виробів легкої промисловості.
- РН 8 Знаходити вирішення спеціалізованих задач, які пов’язані з проєктуванням, конструюванням та технологією виготовлення виробів легкої промисловості.

8. Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів фахової передвищої освіти з навчальної дисципліни «Історія костюма»

для підготовки фахових молодших бакалаврів
за спеціальністю G15 «Технології легкої промисловості»

Рівень навчальних досягнень здобувачів фахової передвищої освіти	**Бали**	**Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів фахової передвищої освіти**
Незадовільно	2	Здобувач освіти відтворює мінімальну частину навчального матеріалу з допомогою викладача. Відповідь під час відтворення основного матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення має деякі знання з окремих тем, може розрізняти види історичних епох. Може частково обґрунтувати і проаналізувати свою відповідь, має посередній понятійний апарат з навчальної дисципліни, може класифікувати різні види вбрання, головні убори, прикраси.
Задовільно	3	Здобувач освіти знає та розуміє основні терміни та поняття навчальної дисципліни. Має посередні знання з основних костюмів різних епох; у визначенні термінології допущені недоречності і невідповідності, виконує самостійні творчі завдання за заданим алгоритмом роботи. Здобувач освіти здатен підготувати повідомлення на тему з використанням наочного матеріалу. При відповіді на семінарських заняттях припускається помилок, які самостійно виправити не може.
Добре	4	Здобувач освіти володіє навчальним матеріалом з дисципліни на достатньому рівні; вміє аналізувати, порівнювати костюми різних історичних періодів, самостійно із незначними неточностями може змалювати образ людини будь-якої епохи, звертаючи увагу на всі деталі. Практичні знання підкріплені теоретичними. Відповідає за типовим алгоритмом з консультативною допомогою викладача. Достатньо усвідомлено користується довідковою інформацією. При відповіді на семінарських заняттях припускається несуттєвих помилок, які може виправити. Виявляє творчий інтерес до обраної спеціальності.
Відмінно	5	Здобувач освіти усвідомлено засвоює нову інформацію, володіє глибокими знаннями з навчальної дисципліни, уміє

		аналізувати, виявляє творчий підхід. Демонструє ерудицію, зацікавленість даною дисципліною. Вміє віднайти зв'язок і пояснити будь-які зміни в моді кожного періоду, чітко і яскраво охарактеризувати костюми різних епох. Вміє самостійно знаходити і користуватися джерелами інформації, оцінювати отриману інформацію. Встановлює причинно-наслідкові та міжпредметні зв'язки, робить аргументовані висновки. Здобувач освіти правильно й усвідомлено застосовує всі види документації в межах навчальної програми. Самостійно, правильно, в повному обсязі виконує семінарські завдання, як з використанням типового алгоритму, так і за самостійно складеним планом. Виявляє пізнавально-творчий інтерес до обраної спеціальності.

9. Очікувані результати навчання з дисципліни

В результаті вивчення навчальної дисципліни «Історія костюма» здобувачі фахової передвищої освіти повинні:

знати:

- історію костюма та основні етапи формування матеріальної культури різних країн світу в різні епохи існування людства;
- стильову відповідність основних елементів історичного та національного одягу, аксесуарів, комплексу головних уборів, взуття та їх назв у стилі певної історичної доби;
- тенденції розвитку основних стилів європейського костюма X-XX ст.;
- циклічність розвитку і зміни форм костюма (від Стародавнього Єгипту до Європейського костюма початку 20 століття);
- особливості композиції та крою костюма того чи іншого історичного періоду;
- особливості композиційної побудови і українського народного крою костюма і, зокрема, особливості регіонального костюма.

вміти:

- створювати в професійній діяльності нові образні рішення на базі асоціацій з костюмом минулих років різних національностей, що найбільш відповідає сьогоднішнім вимогам моди та запитам споживачів, свідомо зберігаючи та примножуючи культурні цінності різних народів з дотриманням етичних норм;
- самостійно аналізувати історичні, стилістичні та комунікативні характеристики костюма;
- проводити підготовчо-методичну роботу з джерелами творчості (історичним і народним костюмом), аналізувати і систематизувати та синтезувати отриману інформацію;

- аналізувати композиційний лад і формоутворення історичного, народного і сучасного костюма.

10.Методи контролю результатів навчання

Поточний контроль:

- усне опитування;
- активність роботи на заняттях;
- виконання практичних робіт;
- виконанная завдань самостійного опрацювання;
- індивідуальні завдання, а саме: презентації, тести, графічні роботи.

Проміжний контроль:

- проведення контрольних тестів/робіт;
- тематичне оцінювання;
- виконання практичних робіт;
- робота в малих групах.

Підсумковий контроль:

- семестрове оцінювання;
- річне оцінювання;
- залік.

11. Методи навчання

- лекції, бесіди, пояснення;
- практичний показ/демонстрація;
- навчання з навчально/методичною літературою;
- дослідницький пошук за темами навчальної дисципліни;
- відеоконференції;
- онлайн-заняття на платформах Google Classroom, Meet, Zoom при дистанційному/змішаному навчанні;
- практичні заняття;
- бліц-опитування.

12. Методичне забезпечення

- конспект лекцій;
- інструкції до практичних робіт;
- презентації;
- відеоролики;
- розроблені тести опитування;
- інтернер-ресурси;

- методичні посібники;
- власні напрацювання;
- розроблені матеріали по курсу, які містяться в електронній бібліотеці ЧВПУ ПО.

13. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Обладнання:

1) Персональні комп'ютери
- AMD Athlon II X2 250/3GHz, 3GB – 1 шт. (ПК викладача).
2) Ноутбук Lenovo G585 / 20137, DualCore AMD E-300/1.3GH**z**, 4GB
3) Периферійні пристрої:
- Мультимедіапроектор ViewSonic PJD5234L

Програмне забезпечення:

- для перевірки знань Google форми та онлайн-конструктор тестів Online Test Pad, LearningApps.org, Дошка Padlet.
- єдина корпоративна/освітня платформа Google Workspace for Education;

14. Рекомендована література

1. Андрушко Л. В. Український національний костюм та інформація: філософський і культурологічний вимір: моногр. Київ: ТОВ «Юрка Любченка», 2016. 212 с.
2. Камінська Н.М., Ніколенко С.І. Костюм в Україні від епохи Київської Русі до XXI століття. Харків: Золоті сторінки, 2004.207 с., 16 арк. іл.
3. Ніколаєва Т. Історія українського костюма. Київ: Либідь,1996. 176 с. : іл.
4. Стамеров К.К. Нариси з історії костюмів. Ч.1-2. К., 2007.
5. Ткаченко М.О. До проблеми втілення художнього образу вокального твору засобами сценічної виразності (у контексті виконавської підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва) // Зб. наук. праць Херсонського державного університету.Педагогічні науки. Вип. LXXV. Т. 2. 2017. С. 192-195.
6. Шевнюк О. Історія костюма: навч. посіб. Київ: Знання, 2008. 375 с.
7. Шевельова Т.В. Навчально-методичний комплекс з дисципліни «Історія костюма та вишивки» / За ред. Є. В. Перегуди. Укладач: Т. В. Шевельова. К., 2013.

15. Інформаційні ресурси

1. http://library.nakkkim.edu.ua/ – електронний каталог Національної академії керівних

кадрів культури і мистецтв;

2. http://www.nbuv.gov.ua/ – Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського;
3. http://store.yahoo.com/doverpublications/048623150x.htm – книги з історії костюма;
4. http://www.siue.edu/COSTUMES/history.html – книга по історії костюму Брауна і Шнайдера, 1861 – 1881 рр.;
5. http://www.geocities.com/rosecottagemerc/ – Ренесанс – XX ст., елементи реконструкції в матеріалі;
6. http://www.costumes.org/pages/costhistpage.htm – історія костюма, крій;
7. http://www.mauritia.de/de/brautpaare/braut.html – костюм від середньовіччя до XX ст.;
8. http://www.marquise.de/en/ethno/index.shtml – етнографічний костюм;
9. http://www.bardseyeview.com/ – реконструкція взуття і головних уборів.